

TAKING
COOPERATION
FORWARD

Proces remediacji zanieczyszczonej gleby i ziemi. Okoliczności pozwalające na zwolnienie z obowiązku remediacji. Omówienie relacji z przepisami z zakresu gospodarowania odpadami. Bydgoszcz, styczeń 2019 r.

Szkolenie dotyczące zanieczyszczeń terenów przemysłowych w ramach projektu GreenerSites pn. Środowiskowa rekultywacja terenów zanieczyszczonych w Europie Środkowej.

Realizowane na zlecenie Miasta Bydgoszcz przez Główny Instytut Górnictwa w Katowicach

G I G

BYDGOSZCZ

Plan szkolenia

G I G

Spis treści/plan szkolenia

- Zasady określające zwolnienie z obowiązku remediacji
- Sposób określania zanieczyszczeń w glebie
- Relacja między przepisami z zakresu gospodarki odpadami

Zwolnienie z obowiązku remediacji

G I G

Zwolnienie z obowiązku remediacji jest możliwe zarówno co do historycznych jak i aktualnych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Wymaga ono uprzedniego dokonania oceny występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, w toku postępowania o wydanie przez RDOŚ decyzji ustalającej plan remediacji.

Zwolnienie z obowiązku remediacji

G I G

Zwolnienie następuje w toku postępowania o wydanie decyzji ustalającej plan remediacji, jeżeli nie występuje znaczące zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska także gdy zobowiązany do remediacji jest RDOŚ - wówczas zaniechanie działań, wymaga uprzedniego dokonania oceny występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska

Zwolnienie z obowiązku remediacji

G I G

Przy dokonywaniu oceny uwzględnia się w szczególności:

postać chemiczną i biodostępność zanieczyszczenia;

możliwość rozprzestrzeniania się;

potencjalne drogi narażenia, z uwzględnieniem właściwości gleby, ukształtowania, budowy geologicznej i warunków hydrogeologicznych, a także pokrycia terenu;

Zwolnienie z obowiązku remediacji

G I G

Przy dokonywaniu oceny uwzględnia się w szczególności:

środowisko oraz ludzi, którzy mogliby ucierpieć;

występowanie na terenie zanieczyszczonym i w jego okolicy zwłaszcza gruntów uprawnych, ogrodów, parków, placów zabaw, terenów sportowych, budynków mieszkalnych i użytkowych, form ochrony przyrody, zasobów wody pitnej i ujęć wody.

Zwolnienie z obowiązku remediacji

G I G

Ocena występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi na danym terenie zawarta w projekcie planu remediacji opiniowana jest przez państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego.

Zwolnienie z obowiązku remediacji

G I G

Jeżeli z oceny wynika, że znaczące zagrożenie nie występuje, RDOŚ może zwolnić władającego powierzchnią ziemi lub innego sprawcę, w drodze decyzji, z obowiązku przeprowadzenia remediacji albo nie przeprowadzać remediacji.

decyzja o zwolnieniu - uznaniowa, pod uwagę - opinia państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego.

Zwolnienie z obowiązku remediacji

G I G

Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia może określić sposób wykonywania oceny występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska oraz referencyjne metodyki modelowania rozprzestrzeniania substancji w glebie, ziemi i wodach gruntowych.

Zwolnienie z obowiązku remediacji

G I G

Zwolnienie dotyczy konkretnego podmiotu i konkretnych okoliczności uwzględnionych przy ocenie występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Brak przepisów o przejściu/przeniesieniu uprawnień z decyzji zwalniającej na inny podmiot (nabywcę nieruchomości z historycznym zanieczyszczeniem powierzchni ziemi).

Określenie jakości gruntu

Określenie rodzaju gruntu

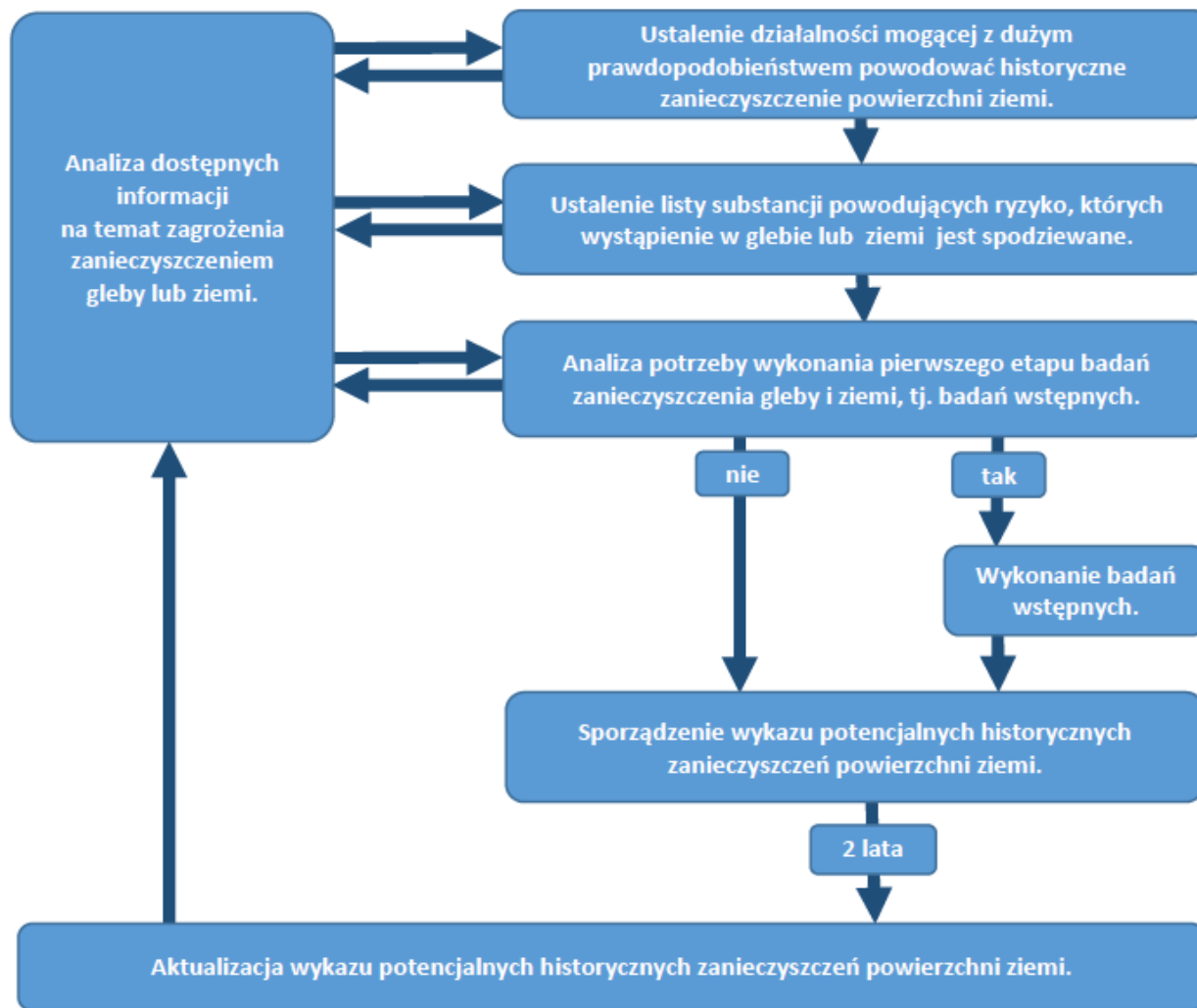

Istotne jest określenie z jakim terenem mamy do czynienia przed rozpoczęciem inwestycji...

WYTYCZNE DLA STAROSTÓW DOTYCZĄCE IDENTYFIKACJI POTENCJALNYCH HISTORYCZNYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIERZCHNI ZIEMI

Wytyczne MŚ dla starostów

Ocena poziomu zanieczyszczeń

G I G

We wrześniu 2016 roku weszło w życie Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi, które zastąpiło dotychczas obowiązujące przepisy dotyczące standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi z 2002 r. (obecnie jedyny akt regulujący praktyki w zakresie oceny zanieczyszczeń). Rozporządzenie w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi ustanawia bardzo dokładny sposób postępowania w badaniach zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Dotyczy on zarówno pomiarów w ramach postępowania w sprawie historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi, jak i raportu początkowego, końcowego oraz pomiarów wynikających z pozwolenia zintegrowanego, jeżeli istniała konieczność sporządzenia dla instalacji raportu początkowego.

Określanie poziomu zanieczyszczeń

G I G

Dopuszczalne zawartości substancji powodujących ryzyko są aktualnie określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. poz. 1395)2) , które weszło w życie w dniu 5 września 2016 r. i było poprzedzone obecnie uchylonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby i ziemi (Dz. U. Nr 165, poz. 1359).

Należy wyjaśnić, że w rozporządzeniu w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi, określono również etapy identyfikacji terenów zanieczyszczonych oraz rodzaje działalności mogących z dużym prawdopodobieństwem powodować historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wraz z przykładowymi dla tych działalności zanieczyszczeniami.

Sposób oceny zanieczyszczonego terenu

Tereny zanieczyszczone identyfikuje się w pięciu etapach określonych w §
Rozporządzenia w sprawie oceny zanieczyszczenia pow. Ziemi

Etap pierwszy identyfikacji terenu zanieczyszczonego obejmuje ustalenie działalności mogącej być przyczyną zanieczyszczenia na danym terenie.

Etap drugi identyfikacji terenu zanieczyszczonego obejmuje ustalenie listy substancji powodujących ryzyko, których wystąpienie w glebie lub w ziemi jest spodziewane na danym terenie.

Etap trzeci identyfikacji terenu zanieczyszczonego obejmuje zebranie oraz analizę dostępnych i aktualnych źródeł informacji istotnych dla oceny zagrożenia zanieczyszczeniem gleby lub ziemi na danym terenie oraz dostępnych i aktualnych badań zanieczyszczenia gleby i ziemi substancjami powodującymi ryzyko z listy ustalonej w etapie drugim.

Etap czwarty identyfikacji terenu zanieczyszczonego obejmuje zebranie informacji koniecznych do wykonania badań wstępnych oraz wykonanie badań wstępnych.

Etap piąty identyfikacji terenu zanieczyszczonego obejmuje przeprowadzenie badań szczegółowych.

Omówienie relacji z przepisami z zakresu gospodarowania odpadami

Ustawa o odpadach a remediacja

G I G

Odpadem jest każdy **wydobyty** grunt zanieczyszczony, który powinien zostać poddany procesowi oczyszczania, czyli remediacji.

Ustawa o odpadach a remediacja

G I G

Przypadek potwierdzający istotność analizy dokumentów: Gmina zleciła opracowanie projektu planu remediacji w ramach zadania finansowanego z NFOŚ. Przed pozyskaniem środków nie sprawdzono historii terenu którego przedmiotem miałyby być remediacja. Wykonawca realizując zadanie dotarł do decyzji potwierdzającej skuteczne przeprowadzenie rekultywacji (dok z 2003r), tym samym RDOŚ odstąpił od procedowania nad wydaniem decyzji remediacyjnej.

Ustawa o odpadach a remediacja

G I G

Istotny element relacji przepisów to zapis określający że gospodarowanie odpadami odbywa się wyłącznie na nieruchomości, której właścicielem, użytkownikiem wieczystym, użytkownikiem albo dzierżawcą jest posiadacz odpadów.

czy jeżeli z analizy gleby wynika, iż nie spełnia ona parametrów dla gruntów grupy IV, to należy ją traktować automatycznie jako odpad niebezpieczny?

Niezależnie od tego, że gleba nie spełnia parametrów dla gruntów określonej klasy, nie jest ona odpadem. Gleba oznacza górną warstwę litosfery, złożoną z części mineralnych, materii organicznej, wody glebowej, powietrza glebowego i organizmów, obejmującą wierzchnią warstwę gleby i podglebie, zgodnie z art. 3 pkt 25 lit. a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska - dalej p.o.ś. W prawie polskim jest ona elementem szerszego pojęcia, tj. powierzchni ziemi zdefiniowanej w art. 3 pkt 25 p.o.ś. Jeżeli jest ona zanieczyszczona, to należy ją poddać remediacji, czyli działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących ryzyko, ich kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i, o ile jest to możliwe, planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu; remediacja może polegać na samooczyszczaniu, jeżeli przynosi największe korzyści dla środowiska, określonym w art. 3 pkt 31bp.o.ś

Ustawa o odpadach a remediacja

G I G

Ziemia niewydobyta, nawet zanieczyszczona metalami ciężkimi albo węglowodorami, nie jest odpadem. Grunt może co najwyżej wymagać rekultywacji (remediacji w przypadku zanieczyszczeń historycznych lub zanieczyszczeń wynikających ze szkody w środowisku w rozumieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie – dalej u.z.s.ś.n.).

Odpadem jest natomiast ziemia wydobyta zanieczyszczona substancjami niebezpiecznymi. Odpadem jest również wydobyta ziemia (np. wydobyta pod fundamenty), także niezanieczyszczona, jeżeli nie zostanie zagospodarowana do celów budowlanych w stanie naturalnym na terenie, na którym została wydobyta.

Ustawa a praktyka

G I G

Firma A prowadzi *remediację* zanieczyszczenia historycznego na podstawie decyzji zatwierdzającej Plan *Remediacji* wydanej przez RDOŚ. *Remediacja* będzie polegała na wydobywaniu gruntów zanieczyszczonych węglowodorami występujących poniżej głębokości 2 m i poddaniu ich oczyszczaniu na terenie prowadzenia prac przy użyciu bioremediacji?

Czy grunty wydobywane z głębokości poniżej 2 m, w przypadku gdy nie spełniają standardów, mogą zostać użyte na przedmiotowym terenie, jeżeli zostaną złożone na głębokości powyżej 2 m, gdzie spełniają standardy z grupy IV

Jeśli zostaną poddane oczyszczeniu w miejscu i osiągną wymagane parametry. Całość musi zostać opisana w planie remediacji i zostać zatwierdzona przez RDOŚ).

***Dziękujemy za uwagę
zapraszamy do dyskusji***

Główny Instytut Górnictwa
www.gig.eu

